лізації, а так саме на рівень життя. Таким чином, вивчення вторинної зайнятості студентів-медиків є актуальною проблемою на сьогоднішній день.

Вторинна зайнятість студентів медиків має ряд недоліків. Для них характерні специфічні умови праці і життя: підвищений рівень ризику захворювань у зв'язку зі значною психоемоційним, розумовим навантаженням і необхідністю адаптації до створених умов навчання і роботи. Сумісництво роботи і навчання супроводжується досить напруженим навчальним навантаженням і великою кількістю стресів, які можуть призводити до розвитку психічних розладів і розладу сну. Робота негативно впливає на успішність студентів. В той же час, працюючий студент, має більше високі оцінки з предмету, з яким пов’язана його праця. Наявність роботи також негативно позначається на відвідуванні лекцій і практичних занять.

З іншого боку відвідування роботи зі своєї майбутньої спеціальності має нішу переваг: студент усвідомлює свій внесок в трудову і професійну кар'єру. Студент-медик отримує реальний досвід роботи в певній сфері діяльності і удосконалюються далі в цій сфері. За час навчання у вузі він ознайомлюється з декількома видами робіт, де може випробувати себе і вибрати ту, яка найбільше підходить на роль постійної. Працюючий студент отримує базові навики з сестринських маніпуляцій, він здатний надати першу медичну допомогу у разі необхідності. Такий практичний життєвий досвід залишиться на все життя. Робота в лікарні дозволяє розширити коло знайомств, знайти нових старших друзів, які поділяться своїм досвідом.

Останній час визначається різко зменшення працюючих студентів в науці і науково-дослідних секторах вузів, але зате в десятки разів у порівнянні з радянськими часами зросла зайнятість студентів у різних видах торгівлі, в різних формах маркетингової діяльності, деяких видах послуг (особливо в рекламних і комп'ютерних) та в IT-сфері.

На мій погляд, якщо студент хоче бути справжнім лікарем, він повинен практикуватися в лікарні, ліпше в саме важких відділеннях (реанімаційне, хірургічне, неврологічне та ін.). Цей тяжкий період суміщення навчання в медичному університеті та роботи в лікарні слід пережити, але майбутній лікар ніколи не пошкодує про це у своєму житті.

Наконечна О.А., Стеценко С.О.

ОБҐРУНТУВАННЯ НОВОГО МОТИВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ БІОЛОГІЧНОЇ ХІМІЇ

Постановка проблеми. Останнім часом у системі кваліфікованої підготовки фахівців у вищих навчальних медичних закладах України все більше простежується впровадження нової культури навчання, основним аспектом якої є самостійна робота. Реалізація останньої ґрунтується на формуванні професійної мобільності студентів та спрямування

їх до постійного оновлення набутих знань. Медицина є галуззю, яка динамічно оновлюється та постійно вдосконалюється, що вимагає того ж й від фахівців. Формування у студентів ефективних навичок самостійної роботи повинно починатися із засвоєння фундаментальних медичних дисциплін, зокрема, біологічної хімії. З огляду на це, актуальним є пошук форм і методів проведення самостійної роботи, які змогли б сприяти зацікавленості та активному використанню цього виду діяльності не лише в стінах вищого навчального закладу, а й після його закінчення у практичній діяльності.

Аналіз останніх досліджень. Аналіз науково-методичної, науково-психологічної, педагогічної літератури дозволяє зробити висновок щодо різного осмислення поняття «самостійна робота», зокрема, одні автори розуміють її як вид навчальної діяльності, інші представляють як метод або як форму організації навчальних занять. Така невизначеність спонукає фахівців до подальшого пошуку найбільш доцільних критеріїв її визначення з метою досягнення у всіх випадках формування у студентів творчої активності, саморозвитку, самоосвіти як базису інноваційної фахової діяльності.

Вивчення останніх публікацій, присвячених організації самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах у контексті світового освітнього простору, свідчить про досить широку різноманітність аспектів цієї проблеми. Так, багато уваги приділяється методико-праксіологічним підходам, зокрема, особистісно орієнтованому [1, 2]. Вирішальною умовою його реалізації, як вважають автори, є розроблення нового підходу до створення методичних матеріалів, які забезпечували б підвищення якості сприйняття інформації студентами та активізацію їх творчого та інтелектуального потенціалу. Урахування особистісно-психологічних здібностей, своєю чергою, лежить в основі управління мотиваційною поведінкою студентів. Це, на думку деяких авторів [3], дозволяє студентам вибрати індивідуальну траєкторію в організації якісної самостійної роботи. Не менш актуальним аспектом організації самостійної роботи студентів є впровадження новітніх інформаційно-комунікативних технологій [4]. Зазначається, що в навчальних закладах іноземних держав, зокрема США та Великій Британії, широко впроваджене електронне навчання (самостійна робота з науково-методичними матеріалами в електронному вигляді) та його різновиди (онлайн дискусії, онлайн курси, вебінари, дистанційні платформи, віртуальні лабораторії та ін.), що пропонується поступово впроваджувати й у вищих навчальних закладах України. У літературі досить жваво обговорюється використання активних та інтерактивних форм і методів активізації самостійної роботи студентів, наприклад, аналіз проблемних ситуацій, моделювання гіпотези, дискусії, підготовки доповіді-презентації, участь у науково-дослідній роботі та ціла низка інших [5]. Широко поширеним на цей час є концептуальний підхід до організації самостійної роботи

студентів, який ґрунтується, перш за все, на синергетизмі. Останній науковцями розглядається як інструмент інтеграції різноманітних поглядів в організації досягнення студентами оптимальних навчальних результатів [3]. Крім того, літературні джерела переважно фокусують увагу на недостатньому рівні вмотивованості більшої частини студентів для опанування нових аспектів самостійної роботи [6, 7]. Для його суттєвого підвищення велике значення має компетентність науково-педагогічних працівників, завданнями яких є генерація зацікавленості тією чи іншою навчальною дисципліною, формування відчуття успіху у студентів від виконання завдань самостійної спрямованості, уміння правильно інтерпретувати результати тощо.

Отже, у сучасній організації самостійної роботи студентів існує багато питань, які потребують вирішення. Аналіз результатів навчання студентів у Харківському медичному національному університеті свідчить про недостатність навичок та вмінь у значної частини студентів до самоорганізації та самовдосконалення в навчальній діяльності. Тому актуальним і перспективним залишається пошук адекватних методів організації самостійної роботи студентів, зокрема, при вивченні навчальної дисципліни «Біологічна хімія».

Мета дослідження. Метою роботи є обґрунтування нового мотиваційного підходу в організації самостійної роботи студентів на кафедрі біологічної хімії.

Виклад основного матеріалу. Зазвичай організація самостійної роботи студентів на кафедрі біологічної хімії ґрунтується на використанні різного роду завдань: опанування теоретичних питань, огляди наукової літератури, підготовка реферативних повідомлень та презентацій, вирішення тестових завдань, складання схем метаболічних процесів тощо. Безсумнівно, це дає певний результат для студентів, якщо є мотивація до самоосвіти та самовдосконалення. Крім того, на практиці не всі методичні матеріали для самостійної роботи, розроблені викладачами, використовуються у навчанні студентами. Для уникнення такої ситуації запропонували, як експеримент, студентам двох груп узяти участь у розробленні науково-методичних матеріалів разом з викладачами.

Сутність такої мотивованої «зворотної» форми організації самостійної роботи студентів полягає у початковому самостійному вивченні теоретичних питань визначеної теми у відсутності лекційного та іншого виду матеріалів. Для оцінки резерву отриманих знань викладач запропонував студентам створити конкретні презентації з того чи іншого питання, які б ґрунтувались на простих та наочних засобах подання нової теми. Демонстрування таких презентацій проводилось на практичних заняттях з подальшою дискусією викладача та студентів. При цьому елемент змагання між студентами є досить потужною мотивацією до самовдосконалення.

На наступному етапі обрали найбільш доступні та затребувані презентації, за необхідності викладачем проводилось їх редагування та оформлення у методичні матеріали для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Біологічна хімія». Для оцінки ефективності такого підходу провели опитування студентів двох груп. Аналіз відповідей свідчив про зацікавленість більшості студентів такою формою організації самостійної роботи, а головне - її корисністю, адже результати будуть використовуватися в лекційних курсах, методичних вказівках, навчально-методичних посібниках та розміщуватися на сторінці кафедри на сайті університету.

Отже, організація самостійної роботи студентів потребує не тільки використання традиційних підходів, а й має доповнюватися новими, більш ефективними підходами. Впровадження запропонованого підходу організації самостійної роботи студентів дозволить розкрити творчу активність студентів та сприяти їх продуктивному мисленню. Перспективним вважаємо опанувати такий підхід самостійної роботи й для іноземних студентів з метою посилення їх мотивації у вивченні навчальної дисципліни.

Література:

1. Кир’ян Т. І. Реалізація особистісно-орієнтованого підходу до навчання і формування особистості майбутніх медсестер у ВНЗ України (кінець ХХ-початок-початок ХХІ ст.) / Т. І. Кир’ян // Scientific Journal “ScienceRise”: Pedagogical Education. – 2017. – № 1(9). – С. 24–27.

2. Воєвідко Л. М. Самостійна робота студентів: стрижнева компонента фахової підготовки / Л. М. Воєвідко // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2015. – № 1. – С.17–21.

3. Бугра А. Концептуальні підходи до визначення змісту та технологій самостійної навчальної діяльності студентів / А. Бугра, О. Коновал, Т. Туркот // Наукові записки. – 2015. – Вип. 7. – С. 19–25.

4. Симоненко Н. О. Нові підходи до організації самостійної роботи студентів у вищих навчальних закладах Великобританії та США / Н. О. Симоненко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 1(45). – С. 26–33.

5. Інтерактивні форми і методи навчання у вищий школі: навчально-методичний посібник / В. В. Ягоднікова. – К.: «Персонал», 2009. – 80 с.

6. Морозова М. Е. Актуальність системи мотивації працівників як невід’ємної складової кадрової політики вищих навчальних закладів: зб. наукових праць / М. Е. Морозова // Вісник післядипломної освіти. – 2014. – Вип. 12 (25). – С. 105–116.

7. Головко Н. Самостійна робота як складова навчального процесу у вищій школі / Н. Головко // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Педагогіка. – 2015. – № 2(2). – С. 19–22.